

Sygnatura akt VIII C 914/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 kwietnia 2022 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Tomasz Kalsztein

Protokolant: st. sekr. sąd. Dorota Piasek

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2022 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa D. W.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) w Ł.

o zapłatę

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powoda D. W. na rzecz pozwanej (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) w Ł. kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w całości.

Sygn. akt VIII C 914/21

UZASADNIENIE

W dniu 23 września 2021 roku powód D. W., reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wytoczył przeciwko pozwanej (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. powództwo o zasądzenie, na podstawie art. 394 § 1 k.c., kwoty 50.000 zł tytułem zwrotu podwójnej wysokości uiszczzonego przez powoda zadatku wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 11 czerwca 2021 roku do dnia zapłaty, a także wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pełnomocnik podniósł, że w dniu 17 czerwca 2020 roku powód zawarł z pozwaną umowę, na podstawie której pozwana miała wybudować dwa moduły do zabudowy T. H. M+ (...). Strony uzgodniły, że wynagrodzenie za wykonanie umowy wynosić będzie 101.900 zł brutto, zaś płatność miała zostać zrealizowana w trzech transzach, z której każda miała mieć formę zadatku. Termin do wykonania dzieła określono na dzień 30 listopada 2020 roku. Powód wskazał, że uiszczył zadek w umówionej wysokości na rachunek wskazany w fakturze zaliczkowej wystawionej przez pozwanej. Z uwagi na zwłokę w rozpoczęciu prac i niemożność dotrzymania pierwotnego terminu zakończenia dzieła umowa została zmieniona dnia 4 sierpnia 2020 roku i określiła ostateczny termin realizacji zamówienia na dzień 31 stycznia 2021 roku. Na mocy nowej umowy powód uiszczył w dniu 13 sierpnia 2020 zadek w wyższej wysokości, tj. 25.000 zł, zaś uprzednio uiszczona kwota zadatku w wysokości 5.000 zł została powodowi zwrócona. Pozwana ponownie nie przystąpiła do wykonania dzieła, proponując powodowi kolejny aneks do umowy wydłużający termin zakończenia dzieła, na którą to propozycję powód nie przystał, bowiem inwestycja wobec coraz większych opóźnień zaczęła tracić dla niego znaczenie.

Z uwagi na znaczne przekroczenie terminu wykonania dzieła oraz brak kontaktu z pozwaną, powód dnia 8 czerwca 2021 roku odstąpił od umowy składając pozwanej pisemne oświadczenie i jednocześnie wezwał pozwaną do zwrotu wcześniej uiszczanego zadatku. Oświadczenie to zostało przez pozwaną odebrane w dniu 10 czerwca 2021 roku.

(pozew k. 6-8)

W odpowiedzi na pozew, pozwana reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pełnomocnik pozwanej przyznał, że strony łączyła umowa, na podstawie której pozwana zobowiązała się do prefabrykacji dwóch modułów do zabudowy T. H. M+ (...) w terminie do dnia 31 stycznia 2021 roku, zaś powód zobowiązał się do zapłaty kwoty 116.052,78 zł. Powód miał dokonać zapłaty w 4 transzach, z czego wpłacił jednorazowo z opóźnieniem jedynie kwotę 25.000 zł, bowiem miał on trudności ze znalezieniem środków na zapłatę. Pozwana rozpoczęła realizację zamówienia, jednakże nie doszło do zrealizowania umowy z przyczyn leżących po stronie powoda. Pełnomocnik pozwanej wskazał, że powód w dniu 2 lipca 2020 roku zaproponował aneksowanie umowy i przedłużenie terminów płatności i realizacji zamówienia. Następnie kilkakrotnie kontaktował się z pozwaną oraz jej pracownikami informując, że ze względu na stan zdrowia realizacja umowy z jego strony jest niemożliwa, następnie informował o konieczności pozyskania kredytu na sfinansowanie dalszych płatności należnych pozwanej. Wobec powyższego pozwana zaproponowała, że przesunie termin realizacji na kwiecień 2021 roku pod warunkiem, iż powód znajdzie innego klienta, który będzie zainteresowany wykonaniem modułów mieszkalnych w terminie pierwotnie przewidzianym dla powoda, bowiem dalsze przesuwanie terminu skutkowałoby przestojem w produkcji, z uwagi na brak innych realizacji w terminie zarezerwowanym dla powoda. Pozwana wyrażała gotowość do realizacji zamówienia powoda w pierwotnym terminie, co jednocześnie wiązało się z dalszymi płatnościami, których powód nigdy nie zrealizował. Powód nie zgodził się na podpisanie aneksu odstępując od umowy z winy leżącej po stronie pozwanej. Pełnomocnik pozwanej podkreślił, że odstąpienie od umowy jest bezskuteczne bowiem niewykonanie modułów w pierwotnym terminie nastąpiło wyłącznie z winy powoda, który nie wykonał obowiązku w zakresie płatności. Nadto oświadczenie zostało złożone po dacie wykonania dzieła, zaś pozwana pozostaje w gotowości do dokończenia realizacji zamówionych modułów po wykonaniu przez powoda stosownych płatności wynikających z umowy. Dodatkowo zaznaczył, że wskazane płatności niosą znamiona zaliczek, a nie zadatku.

(odpowiedź na pozew k. 45-47)

Do końca postępowania pełnomocnicy stron podtrzymali dotychczasowe stanowiska w sprawie.

(protokół rozprawy k. 121-127)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 czerwca 2020 roku pozwana (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł., jako wykonawca, zawarła z powodem D. W., jako zamawiającym, umowę nr (...), przedmiotem której była prefabrykacja dwóch modułów do zabudowy (...) T. H. M+ (...) o łącznej powierzchni zabudowy 35 m² z pakietem TERMO, MAX oraz dodatkową belką. Wykonawca zobowiązał się wykonać moduły w terminie do dnia 30 listopada 2020 roku, zaś zamawiający zobowiązał się za wykonanie umowy zapłacić kwotę 101.900 zł brutto. Zgodnie z § 3 ust. 1 i 2 umowy płatność realizowana miała być w trzech częściach w formie zadatku, na podstawie wystawionych przez wykonawcę rachunków zaliczkowych tj. kwota 5.000 zł brutto płatna w dniu podpisania umowy, kwota 50.950 zł brutto płatna do dnia 5 sierpnia 2020 roku oraz kwota 45.950 zł brutto płatna do dnia 30 listopada 2020 roku. Zadatek wpłacony nie podlegał zwrotowi i miał być zaliczony na poczet ceny końcowej wykonanych robót. (§ 3 ust. 3 umowy).

Powód uiszczył pierwszą transzę w wysokości 5.000 zł.

(umowa k. 11-12, faktura zaliczkowa k. 13, okoliczności bezsporne)

Powód wobec problemów zdrowotnych i związanym z nimi pobytem w szpitalu zwrócił się do pozwanej o przedłużenie terminu realizacji umowy.

Wobec powyższego strony zmieniły pierwotną umowę, zawierając w dniu 4 sierpnia 2020 roku umowę nr (...), przedmiotem której była prefabrykacja dwóch modułów do zabudowy (...) T. H. M+ (...) o łącznej powierzchni zabudowy 35 m² z pakietem TERMO, MAX oraz dodatkową belką. Wykonawca zobowiązał się wykonać moduły w terminie do dnia 30 stycznia 2021 roku, zaś zamawiający zobowiązał się za wykonanie umowy zapłacić 116.052,78 zł brutto. Zgodnie z § 3 ust 1 i 2 umowy płatność realizowana miała być w czterech częściach w formie zadatku, na podstawie wystawionych przez wykonawcę rachunków zaliczkowych, tj. I transza- 5.000 zł brutto płatna w dniu podpisania umowy, II transza- 20.000 zł brutto płatna do dnia 5 sierpnia 20.000, III transza- 38.026,39 zł brutto płatna do dnia 5 sierpnia 2020 roku oraz IV transza – 53.026,39 zł płatna do dnia 31 stycznia 2021 roku. Zadatek wpłacony nie podlegał zwrotowi i miał być zaliczony na poczet ceny końcowej wykonanych robót. (§ 3 ust. 3 umowy).

Powód uiścił pierwszą transzę w wysokości 25.000 zł z opóźnieniem tj. w dniu 13 sierpnia 2020 roku, zaś uprzednio wpłacony zadatek w kwocie 5.000 zł został powodowi zwrócony.

(umowa k. 23-24, faktura zaliczkowa k. 25, historia rachunku k. 26, zeznania powoda 01:31:13 w zw. z 00:14:26- 00:35 26 w elektronicznym protokole rozprawy z dnia 10 marca 2022 r. k. 121-127, okoliczności bezsporne)

W okresie od września do grudnia 2020 roku strony nie kontaktowały się ze sobą. Pozwana nie informowała powoda o poszczególnych etapach realizacji zamówienia, zaś powód nie informował pozwanej o tym, że uiści kolejne transze w późniejszym terminie.

Pomimo nieuiszczenia przez powoda kolejnych transz pozwana realizowała umowę- wykonano szkielet domku, całą podłogę-fundament budynku. W projekcie było dużo odstępstw od standardowego modułu oferowanego przez spółkę, uwzględniających indywidualne preferencje powoda. Projekt realizowany był bez żadnych opóźnień. Strona pozwana jako zobowiązana umową, chciała zakończyć produkcję domku w umówionym terminie.

Produkcja modułów dla powoda ostatecznie została zakończona w terminie przewidzianym umową z dnia 4 sierpnia 2020 roku, domek został wykonany zgodnie ze zindywidualizowanym zamówieniem klienta, oczekiwał na odbiór i na dokonanie płatności.

(zeznania świadka A. Ł. 00:55:02, zeznania świadka D. C. 01:04:17-01:18:16, zeznania likwidatora pozwanej M. J. 01:31:13 w zw. z 00:35:26 w elektronicznym protokole rozprawy z dnia 10 marca 2022 k. 121-127)

Pismem z dnia 8 czerwca 2021 roku, doręczonym pozwanej w dniu 10 czerwca 2021 roku powód złożył oświadczenie o odstąpieniu od umowy nr (...) zawartej w dniu 4 sierpnia 2020 roku z uwagi na niewykonanie dzieła przez pozwaną w pierwotnie ustalonym terminie i wezwał pozwaną do zwrotu dwukrotności zadatku w łącznej wysokości 50.000 zł.

(oświadczenie k. 27, potwierdzenie nadania k. 28, wydruk ze strony internetowej Poczty Polskiej k. 29-31)

Pismem z dnia 22 lutego 2021 roku powód wezwał pozwaną do zwrotu kwoty 25.000 zł tytułem zadatku wpłaconego w dniu 13 sierpnia 2020 roku na poczet umowy nr (...), do której realizacji wykonania nie doszło, w terminie 7 dni od otrzymania wezwania.

Następnie pismem z dnia 10 maja 2021 roku powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 50.000 zł tytułem podwójnego w terminie 3 dni od otrzymania wezwania.

(pismo k. 34-35, pismo k. 36-36v.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako bezsporny, bądź na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, których prawdziwość nie była kwestionowana przez strony, a także na podstawie zeznań świadków oraz zeznań stron.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie powód dochodził od pozwanej zwrotu podwójnej wysokości zadatku, na podstawie art. 394 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem, w braku odmiennego zastrzeżenia umownego albo zwyczaju zadatek dany przy zawarciu umowy ma to znaczenie, że w razie niewykonania umowy przez jedną ze stron druga strona może bez wyznaczenia terminu dodatkowego od umowy odstąpić i otrzymany zadatek zachować, a jeżeli sama go dała, może żądać sumy dwukrotnie wyższej.

W sprawie nie budziło wątpliwości, że w dniu 17 czerwca 2020 roku pozwana (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł., jako wykonawca, zawarła z powodem D. W., jako zamawiającym, umowę nr (...), przedmiotem której była prefabrykacja dwóch modułów do zabudowy. Następnie na prośbę powoda, który przebywał w szpitalu, strony zmieniły pierwotną umowę zawierając w dniu 4 sierpnia 2020 roku nową umowę, na podstawie której powód zobowiązał się za wykonanie umowy zapłacić kwotę 116.052,78 zł brutto, płatną w czterech transzach mających charakter zadatku w określonych w umowie terminach, tj. kwota 5.000 zł brutto płatna w dniu podpisania umowy, kwota 20.000 zł brutto płatna do dnia 5 sierpnia 20.000, kwota 38.026,39 zł brutto płatna do dnia 5 sierpnia 2020 roku oraz kwota 53.026,39 zł do dnia 31 stycznia 2021 roku. Strony określiły ostateczny termin wykonania dzieła na dzień 31 stycznia 2021 roku. Powód tytułem zadatku uiszczył w dniu 13 sierpnia 2020 roku jedynie kwotę 25.000 zł.

Okolicznością niesporną w przedmiotowej sprawie był fakt, że D. W. nie zapłacił pozwanej dalszego zadatku ani do dnia 31 stycznia 2021 roku ani później.

Niesporne było także to, że pismem z dnia 8 czerwca 2021 roku, doręczonym pozwanej w dniu 10 czerwca 2021 roku, powód złożył oświadczenie o odstąpieniu od umowy nr (...) zawartej w dniu 4 sierpnia 2020 roku z uwagi na niewykonanie dzieła przez pozwaną w pierwotnie ustalonym terminie i wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 50.000 zł tytułem zwrotu podwójnej wysokości uiszczzonego zadatku.

Osią sporu było ustalenie czy w umowie zastrzeżono „zadatek” czy też „zaliczkę”, czy pozwana ponosi winę za niewykonanie dzieła w terminie, czy powód jako kupujący był uprawniony do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy, oraz czy oświadczenie w tym przedmiocie było ważne i skuteczne.

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie sposób uznać, że po stronie powoda ukonstytuowało się uprawnienie do odstąpienia od umowy.

Po pierwsze należy uznać, że w § 3 ust. 1 umowy z dnia 4 sierpnia 2020, wyraźnie wskazano, że kwoty poszczególnych transz stanowią zadatek, który zgodnie z 3 ust. 3 umowy nie podlega zwrotowi i zostanie zaliczony na poczet ceny końcowej wykonanych robót. Nie ma żadnych przesłanek ku temu by rozumieć zapis § 3 ust. 1 umowy w odmienny sposób, niż wprost taki, że zadatek, który D. W. zobowiązał się uiszczyć na rzecz pozwanej miał być płatny w czterech transzach, przy czym 25.000 zł zostało uiszczzone w dniu 13 sierpnia 2020 roku, zaś III i IV część zadatku miała być uiszczona przez powoda kolejno 38.026,39 zł do dnia 5 sierpnia 2020 roku oraz 53.026,39 zł najpóźniej do dnia 31 stycznia 2021 roku, Zapis ten jest jednoznaczny. Zasady tłumaczenia umów określone przepisem art. 65 § 2 k.c. znajdują zastosowanie w odniesieniu do umów sporządzanych na piśmie tylko wtedy, gdy sformułowania dokumentu są na tyle niejasne, iż mogą budzić wątpliwości, co do zamiaru stron zawierających umowę, a nie wtedy, gdy strony swą wolę dostatecznie jasno ujawniły w treści sporządzonej na piśmie umowy (clara non sunt interpretanda). Nie dość zatem, że nie zachodziła potrzeba wykładni postanowienia umownego o zadatku, to należy podkreślić, że dowód ze

świadców lub przesłuchania stron przeciwko osnowie dokumentu byłby w niniejszej sprawie niedopuszczalny jako sprzeczny z przepisem art. 247 k.p.c., jak też zbędny dla rozstrzygnięcia.

Jak wynika z zeznań świadków oraz zeznań likwidatora pozwanej spółki pozwana po zawarciu umowy z dnia 4 sierpnia 2020 roku przystąpiła do wykonania dzieła, które ostatecznie zostało ukończone w terminie przewidzianym umową. Tymczasem powód nie wywiązał się z umowy, gdyż poza uiszczoną kwotą 25.000 zł do dnia 31 stycznia 2021 roku nie uiścił na rzecz pozwanej pozostałych dwóch transz dalszego zadatku. Brak wpłaty pełnego zadatku w określonych w umowie terminach świadczy jednoznacznie o tym, że już wówczas powód napotkał przeszkody po swojej stronie. Wprawdzie powód nie był informowany przez pozwaną o poszczególnych etapach wykonania dzieła, jednakże pomimo to nie sposób przypisać winy pozwanej, bowiem to powód pierwszy naruszył umowę nie płacąc pełnego zadatku, nie zaś pozwana. Powód nie wykazał by pozwana ponosiła winę za niewykonanie umowy w pierwotnym terminie, bowiem jak wynika z materiału dowodowego prace nad realizacją dzieła kontynuowane były mimo niedokonywania dalszych wpłat przez powoda. Nie ukonstytuowało się zatem po stronie powoda uprawnienie do odstąpienia od umowy, tym samym nie przysługuje powodowi roszczenie o zwrot zadatku w podwójnej wysokości, na podstawie art. 394 § 1 k.c.

Dodatkowo podkreślić należy, że nawet gdyby powód miał podstawy odstąpić od umowy, to oświadczenie w tym przedmiocie zawarte w piśmie z dnia 8 czerwca 2021 roku nie może być uznane za ważne i skuteczne.

Stosownie do treści art. 635 k.c., jeżeli przyjmujący zamówienie opóźnia się z rozpoczęciem lub wykończeniem dzieła tak dalece, że nie jest prawdopodobne, żeby zdołał je ukończyć w czasie umówionym, zamawiający może bez wyznaczenia terminu dodatkowego od umowy odstąpić jeszcze przed upływem terminu do wykonania dzieła. Literalne brzmienie tego przepisu odnosi się do wypadku odstąpienia przez zamawiającego od umowy o dzieło przed upływem terminu do jego wykonania. Jednakże przepis ten znajduje zastosowanie także do sytuacji, kiedy przyjmujący zamówienie nie wykonał go w przewidzianym terminie.

Na gruncie niniejszej sprawy powołany art. 635 k.c. stanowiący podstawę prawną odstąpienia od łączących strony umów nie mógł stanowić w stanie faktycznym sprawy podstawy skutecznego odstąpienia od umowy, bowiem jego stosowanie jest wyłączone po upływie terminu na wykonanie dzieła, a powód złożył oświadczenie o odstąpieniu od umowy pismem z dnia 8 czerwca 2021 roku, a więc po upływie umownego terminu. Nadto w świetle zgromadzonego materiału dowodowego stwierdzić należy, że dzieło zostało w całości wykonane w terminie przewidzianym umową-moduły do zabudowy zostały zrealizowane zgodnie z indywidualnym zamówieniem powoda i są gotowe do odbioru. Nie sposób więc uznać, że doszło do złożenia przez powoda skutecznego oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

Godzi się przypomnieć, że zgodnie z przepisem art. 6 k.c., ciężar udowodnienia twierdzenia faktycznego spoczywa na tej stronie, która z tego twierdzenia wywodzi skutki prawne. Reguła ta znajduje również swój procesowy odpowiednik w treści art. 232 k.p.c., w świetle którego strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Oznacza to, że obecnie Sąd nie jest odpowiedzialny za wynik postępowania dowodowego, a ryzyko nieudowodnienia podstawy faktycznej żądania ponosi powód. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że powód, jako strona inicjująca proces, był obowiązany do udowodnienia wszystkich twierdzeń pozwu, w oparciu, o które sformułował swoje roszczenie, a przede wszystkim na wstępie winien wykazać, że dokonał skutecznego odstąpienia od umowy, czemu nie zdołał sprostać.

Mając powyższe argumenty na względzie, Sąd oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie przepisu art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik sporu. Pozwana wygrała proces w całości, a zatem należy jej się od powoda zwrot kosztów procesu w pełnej wysokości. Na koszty poniesione przez pozwaną złożyły się: opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, a także wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej w stawce minimalnej 3.600 zł.

Z tych względów, orzeczono jak w sentencji.